

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enkratna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/L. Telefon 360
Uprava:
Prilin trg 8. Telefon 44
Pisni se ne vračajo.
Priložiti znamko
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana

Vprašanje vrhovne uprave vojnega ministrstva.

Beograd, 16. okt. Zakonodajni odbor narodne skupščine se bo te dni bavil z reševanjem novega zakonskega predloga za organizacijo vrhovne uprave vojnega ministrstva. Ta predlog je že izdelan. Vojni minister ga bo te dni predložil zakonodajnemu odboru. Po tem predlogu bodo v vojnem ministrstvu nastopni oddelki: generalštabni, pomorski, zrakoplovni, gospodarski, sanitetni, adjutantski, inženjersko-tehnični, artiljerijski in sodbeni. Dosedanji oddelki, vojaški, invalidski in blagajni-

ški se ukinejo. Njihove naloge preidejo na druge oddelke. Vojno ministrstvo bo imelo svoj kabinet, na čelu čelu bo stal višji častnik, ki ga imenuje vojni minister. Glede finančnih vprašanj se bodo napram dosedanjim odredbam izvršile nekatere izpremembe. Vojni minister bo imel po tem predlogu pravico, da daje poedinim oddelkom neke vrste kredita do 50.000 dinarjev. Oddelki bodo odgovorni za vsak izdatek in bodo morali dati obračun.

PREPOVED ITALIJSKE VLADE GLEDE UVOZA ŽIVINE.

Beograd, 16. okt. Prepoved italijanske vlade glede uvoza naše živine v Italijo je izzvala v gospodarskih in trgovskih krogih veliko nevoljo. Nekateri poslanci bodo zahtevali od vlade, naj intervenira, da se ta prepoved ukine, razen za one kraje, v katerih razsaja v resnici bolezen živine.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 16. okt. Odbor seniorjev državne zbornice je sklican za ponedeljek. Na tej seji se bo določilo, kdaj se skliče državni zbor. Menijo, da se sestane državni zbor v petek.

IRSKA KONFERENCA.

London, 16. okt. Irska konferenca je imela dosedaj zadovoljive uspehe. V ponedeljek bo konferenca pričela razpravo glede stališča Irske v okvirju Velike Britanije.

HARDING IN ZAVEZNIŠKI DOLGOVI.

Pariz, 16. okt. »New York Herald« javlja iz Washingtona: Predsednik Harding je pripravljen odobriti načrt kongresa, naj se imenuje komisija za pričetek pogajanj zavezniški glede povračila dolgov.

LAKOTA V RUSIJI.

Moskva, 16. okt. V carski guberniji žive ob nadomestilih. V okrožju Ljening je prebivalstvo prešlo vsa močvirja. Stradajoči prebivalci hodijo mnogo vrst daleč ter iščejo korenin. Drugi potujejo v mesto, da bi izkopali malec in slična nadomestila, iz katerih si potem delajo kruh. En pud želoda stane do 70.000 rubljev. V Ljeningu se plača za en funt nadomestilnega kruha 4500 rubljev, za korenine do 75.000 rubljev za en pud.

Moskva, 15. okt. V Tatarski strada nad 7 milijon otrok. Prehrano 200.000 otrok so prevzeli Američani. Vlada skrbi za približno 70.000 otrok, nepreskrbljenih ostane en milijon. — 30.000 otrok bodo odpeljali. Dosedaj so jih odpeljali samo 3700.

FRANCOZI ZA KOLONIJE.

London, 16. okt. Francoski vojni minister zahteva 250 milijonov frankov za Maroko in povečanje levantske armade za 35.000 mož, kar bi stalo 347 milijonov frankov.

Občni zbor Pevskega zbora »Glasbene Matic« v Ljubljani se je vršil v soboto dne 1. oktobra t. l., ki je med drugim sprejel po odboru predloženi novi poslovnik pevskega zbora. Letošnje leto poteka 30 let, odkar je bil ustanovljen pevski zbor »Glasbene Matic«. Kot integralni del »Glasbene Matic« se je najprvo ustanovil moški zbor 22. januarja 1891., v mešani zbor pa se je razširil 15. januarja naslednjega leta. V koncertni seziji 1921-1922 namerava pevski zbor skromno, pa dostojno združiti svojo jubilejno proslavo s 50 letnico »Glasbene Matic«. Zato se odbor obrača na široko javnost, predvsem na bivše člane in

O osnovah politične grupacije.

Tekom ustavnih debat in borb zadnje leto srečujemo večkratno aziranje, kakor da nam je za bodočnost pričakovati politične grupacije na podlagi parole avtonomizma in na drugi strani na temelju gesla narodnega edinstva. Nekateri smatrajo tako grupacijo ne le za verjetno, marveč tudi smiselno in potrebno.

Že o priliki likvidacije narodnega predstavništva smo čuli mnenje, da se bo zanaprej politično življenje ločilo po vodilnih idejah narodnega edinstva in na drugi strani plemenskega separatizma. Da bi se bilo to zgodilo, tega ne more nihče trditi, kajti tudi današnja vladna večina glede narodne skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev nikakor nima enotnih nazorov, kakor na drugi strani ne stoji le separatizem. Zdi se nam, da tudi zanaprej ne bo drugače, kar moramo označiti le kot koristno naši notranji politični konsolidaciji.

Današnje plemenske razprave presedajo že nam vsem, škodujejo notranjemu napredku in zunanjemu ugledu ter kreditu. Kdo in kaj je vse temu krivo, to vprašanje pustimo za enkrat na stran. S popolno sigurnostjo pa lahko trdimo, da plemenskih sporov s teoretičnimi razmotirvanji in s samo propagando še ne bomo rešili. Preveč so njih korenine vraščene v bližnji preteklosti, da bi jih mogli tako na hitro spraviti s sveta. Sodimo pa, da v današnjem stanju stvar ni sigurnejšega pota do pomirjenja tako razjarjenih elementov, nego je opuščanje plemensko-političnih kolovozov, namesto katerih naj stopi grupacija na temelju socialnopolitičnih vidikov.

Vzemimo konkretno — radičevstvo. Teško si je predstavljati, kako bo mogoče dosedanj Radičev plemensko-politični program spraviti v sklad z življenja zmožno skupno državnostjo. Prepričani pa smo, da bi radičevstvo izgubilo svoje glavne prodržavne osi, ako bi se ga posrečilo spraviti v koalicio z radikalnimi agrarnimi strankami na pr. srbsko zemljoradniško skupino. O tem smo govorili že ponovno. Naglasiti nam je le gotovost, da bo skupna delovna platforma zblížala in sprizajzala iste socialne skupine sprtih plemen, in sicer preje in sigurneje, ako bo težišče svrhi politične grupacije ležalo v socialnem programu, socialnem delu, v socialnopolitičnih težnjah, nego v apriornem plemensko-političnem naziranju, bodisi pozitivne ko negativne smeri.

V skrb za notranje pomirjenje in za konsolidacijo političnega položaja vidimo najboljšo garancijo uspeha, da se grupiramo po socialnopolitičnih težnjah in skušamo v vsi vrstah doseči stik in zvezo med sorodnimi skupinami. Kadar bo to mnenje obveljalo v vseh pokrajinah, v vseh socialnih razredih in slojih, tedaj bomo mogli konstatirati, da smo se v političnem razvoju pomaknili že znatno naprej in da smo se srečno izkopali iz nesrečne stagnacije plemenske mrtnice. Čim preje se to zgodi, tem boljše za nas vse.

članice pevskega zbora in na prijatelje »Glasbene Matic«, da le - ti podpirajo tozadevno zborovo stremljenje predvsem s tem, da izkušeni pevci in pevke zopet vstopijo v pevski zbor. — Preteklo koncertno sezijo je izvedel pevski zbor »Glasbene Matic« dvoje izvornih koncertov in en koncertni nastop povodom skupščine Udruženja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov v Ljubljani. Tekom koncertne sezije je odločil svoje mesto kot zborovodja g. Niko Stritof. Vodstvo zbora je prevzel g. Ivan Brezovšek, ki pa je h koncu sezije nastopil mesto v beograjski operi. Pevski zbor je pridobil novega koncertnega vodjo v osebi g. Josipa Michla, skladatelja in dolgoletnega zborovodje goriškega zbora »Glasbene Matic«. Del koncertnega študiranja pa je prevzel tudi ravnatelj g. Matej Hubad. Pevski zbor namerava izvesti predvsem žalni koncert v počestitev spomina blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja in vsaj dva slavna koncerta z izborom najznatnejših umetnih jugoslovanskih skladb ter narodnih pesmi, oziraje se na zgodovinski razvoj naše glasbene

umetnosti. Predsednikom pevskega zbora je bil zopet izvoljen z velikim navdušenjem dosedanj načelnik zbora g. Josip Prunk, podpredsednikom g. Artur Jakš. Izmed funkcionarjev je bil izvoljen tajnikom g. Ivo Peruzzi, blagajnikom g. Karol Lasbacher in arhivarjem g. Josip Cerar. Načelnica zbornega zbora je gđ. Klementina Hrovatinova, tajnica gospa Marija Golobčeva. Pregledovalca računov gg. Ivan Mušič in Joško Cvek.

Repertoar Narodnega gledališča:

Drama:
Ponedeljek 17. okt. Oče C.
Torek 18. okt. Zaprtó.
Sreda 19. okt. Požar strasti. A.
Četrtek 20. okt. Komedija zmešnjav. Izen.
Petek 21. okt. Ljubezen. E.
Opera:
Ponedeljek 17. okt. Zaprtó.
Torek 18. okt. Boris Godunov. B.
Sreda 19. okt. Dalbor. D.
Četrtek 20. okt. Evangeljnik. E.
Petek 21. okt. Carmen. A.

Razprava proti atentatorju Alijagiću.

Zagreb, 16. okt. Davi ob 8.30 se je nadaljevala razprava proti atentatorju Alijagiću. Čitali so se razni akti, med drugimi tudi zapisnik o zaslišanju g. Ljube Davidovića, ki opisuje atentat pred Kolarcem. Na prošnjo branitelja Marinkovića, dr. Politea, je bil pozvan oče Marinkovića

na razpravo, ki pa zaradi starosti in boleznj ni mogel priti. Zaradi tega so se prečital zapisnik o njegovem zaslišanju, ki pa ni vseboval nič posebnega. Spisi so vsi prečitani, ker branitelji niso stavili nobenih predlogov, se je razprava prekinila in se nadaljuje danes ob osmih zjutraj.

Premirje na madžarsko-avstr. meji.

Dunaj, 16. okt. Kakor javljajo večerni listi, se je dne 13. t. m. sklenil z madžarskimi vstaši pri Novi vasi triurno premirje, da se omogoči avstrijskim rodbinam, ki se nahajajo v taborišču v Brucku, odstraniti se iz taborišča. Snoči so se ponovili napadi na več mestih avstrijske meje, tako na Schafferjev mlin pri Alhauu. Stre-

ljalo se je s strojnicami. Vrženih je bilo več ročnih granat. Vstaši so se po polurnem boju umaknili. Tudi podstraža pri mestu pri Burgau je imela karteke boj z oddelkom vstašev, ki so metali rocne granate. Na vsej ostali meji se je ugotovilo živahno patroliranje vstašev.

NOVE DOLOČBE ZA IZSELJENJE V AMERIKO.

Beograd, 16. okt. Vse one osebe, ki nameravajo odpotovati v Ameriko in imajo potne liste, izdane pred 20. avgustom t. l., se morajo, preden kupijo ali že dvignejo kupljene vozne listke za parobrode, brezpogojno javiti, ako so iz Srbije, Črne gore in Vojvodine pri izseljenjskem oddelku ministrstva za socialno politiko v Beogradu, Obličev venac 17, ako so iz Hrvatske in Slovenije pri izseljenjskem oddelku poverjeništvu za socialno politiko v Zagrebu, ako so iz Bosne in Hercegovine pri izseljenjskem oddelku poverjeništvu za socialno politiko v Splitu in ako so iz Slovenije pri izseljenjskem oddelku poverjeništvu za socialno politiko v Ljubljani. Vsaka oseba, ki ne bo imela potrdila, da se je prijavila, se bo na meji, ki jo hoče prekoračiti z namenom, da potuje v Ameriko, zavrnila. V interesu vsakega izseljenca je, da se natančno ravna po tem predpisu ministrstva za socialno politiko. Iz ministrstva za socialno politiko št. 61.332.

da bodo potrebni dogovori pripomogli k temu, da se odpravijo nespornja, ki so nastala pri izvedbi trianonske pogodbe napram Avstriji.

GRKI PROTI ALBANCEM.

Atene, 16. okt. Afensko časopisje soglasno odobrava energično postopanje naše države v albanskem vprašanju.

KONFERENCA ZA ZOPETNO OŽIVLJENJE TRGOVINE.

London, 16. okt. Na konferenci za zopetno oživljenje trgovine so se ministrskemu predsedniku predlagale te odredbe: črtanje dolgov zaveznikov, večja ustrežljivost bank, ukinitje inflacije bankovcev in stabilizacija mezd.

REPARACIJSKA KOMISIJA.

Rim, 16. okt. Mednarodna komisija za reparacije bo v prihodnjih dneh presojala dogovor med Loucheurjem in Rathenauom in bo prejkone izvršila nekatere izpremembe na korist drmgih zaveznikov.

POROKA BOGARSKEGA KRALJA BORISA.

Beograd, 16. okt. Iz dvornih krogov se doznava, da je bolgarski ministrski predsednik Stambolijski pozvan v Sofijo radi skorajšnje poroke kralja Borisa. Stambolijski bo najbrže odpotoval v Bukarešto, da prosi za kralja Borisa za roko princezinje Marije Meklenburške.

„NOSTRADAMUS.“

»Otrok,« je rekel Bouracan z vso nedolžnostjo in nevednostjo. Henri je poskočil. Njegove oči so se skalle. Skrivil je hrbet, kakor bi ga pritiskala nevidna pest. In strahoma je zamrmral:
»Otrok! ... Otrok je mrtev...«
»Bouracan,« je rekel Trinquemaille z ganjenim glasom, »prav si povedal: naš otrok je! Naš sinko!«
»Bogme!« je izbruhnil Strapafar, vliha je si brke. »Ta siromak ne pozna Royaala de Beaureversa!«
»Kakor bi bila navada vpraševati, kdo je Royal de Beaurevers?« je sočutno pripomnil Corpodibale.
In Trinquemaille je dodal:
»Royal de Beaurevers je samo eden na svetu!«
II.
Merjasec se pokaže.
»Potemtakem je tisti,« je vprašal Henri, »ki se je spopadel v neki tolovajski krčmi blizu Melana z Rolandom de Saint-Andrejem? Tisti, ki je bil tako drzen, da se je postavil Roncheroliesu po robu in je bil z njim celo bitko na dvorišču vlike profesije?«
Trinquemaille je pogledal v strop, naklonil se v znak pritrditve in dejal:

»Tisti, ki vas je nocoj otel gotove smrti!«
To je bilo resnica, le da je kralj že pozabil nanjo.
»Ah, kako močne vrvi bo treba za takšno zver!« je zagodrnjal sam pri sebi. »Poslušajte me,« je povzel, dvignivši glavo. »Brez težave morem izposlovati pri kralju pomiloščenje za vas vse. Nate, evo vam zlata. Dajte mi oditi.«
To reki jim je v gel pred noge težak, zaokrožen močnjček. Napolnjen je bil tako obilno, da bi ga bil pobral tudi maršal de Saint-Andre. Četvorica je poltežno iztegnila šape.
»Rešen sem!« je ponisnil Henri.
»Nu, česa čakajo?«
Klateži so se bili salonili in iztegnili roke. A nobena izmed rok ni pograbila plena.
»Kaj poredce golobček?« je menil Strapafar.
»Plen je njegov, ne naši!« je zagodrnjal Corpodibale.
»Smrten greh bi bil!« je vzdihnil Trinquemaille.
»Otrok pi nam raspil putice,« je dejal Bouracan.
In vsa četvorica se je vzravnila kakor en mož. Njih obrazi so bili res obrazi nepridipravov, ki so bili primorani vesti se kot spodobni ljudje, Zdihovali so tako miho, da bi bili z enili tudi najbrezčutnejše srce. Musnje

se niso doteknili. Čitatelj utegne še vedeti, da niso bili uzili od prejšnjega večera pa do nocoj nič drugega nego kos slanice, ki ga je uradel Strapafar. In vendar se niso doteknili mošnje. Za nekaj časa pa se je udaril Strapafar po čelu; imel je »idejo«, kakor bomo se videli.
»Zlahnti gospod,« je govoril medtem Trinquemaille, »povedal sem vam, da smo plemiči. Kot takih nam je v veliko žalost... se pravi, v veselje... ne, v bolest... hotel sem reči, v čast si štejem, da smo primorani odkloniti vaše zlatnike. Zakaj po ženkcu sem spoznal, da so ceki ni...«
Henri je škripal z zobmi. Dušilo ga je od gneva. Naposled se je odločil:
»Ali veste, kdo sem?«
Spogledali so se in skomizgnili z rameni v znak popolnega nezanimanja. Nato se jim je izvil čvrten vzdih in njih pogledi so se vrnili k polni mošnji, ki je še vedno ležala na tleh. Henri pa je zarohnel:
»Kralj sem!«
In vzravnal se je v tisti večastni pozli, ki je bila lastna Valoiškim, kadar je bilo treba igrati vlogo vsegahmogočnega vladarja. Četvorica ga je pogledala še enkrat — in res, zdaj ga je spoznala!
Slehnri izmed njih je parkrat v svojem življenju videl francoskega

kralja, toda le na kakš vevski ali vojniški slavnosti, sedečega v sijajni kočiji ali jahajočega na čelu viteške čete. Jedva pa je ušel: »Kralj sem!« — so ga spoznali, in četvero vzkrikov se je oglasilo kakor iz enega grla:
»On je to storil!«
»Zdaj je jel aretirati kralje!«
»Še papeža bi zgrabil, če bi se mu zazdelo!«
»Prijel bi samega hudiča!«
Strmeče in vznešeno očudovanje je izbruhnilo v zboru. Toda brž so se osvestili ogromne zagate. Nehote so se potipali za vratove; dušilo jih je, kakor bi že nosili konopne ovratnice. Odmeknili so se in se stisnili k zidu; njih oči so bile blazne od groze. Da je stopil Henri v tem trenutku proti vratom, nihče izmed njih se ne bi bil upal storiti le koraka za njim. Toda Henri je slavil zmago. Popadlo ga je neodoljivo, da bi izkusil, kolikšen je njegov triumf.
»Aha, zdaj trepetate, lopovil! Prav imate: vsi boste obehni, kakor hitro se napravi dan. Za vašega kolovodjo pa bi bila vrv premaló. Sveta Marija mi bodi priča, da ga dam sezgati živega!...«
To reki se je kralj veličastno obrnil proti vratom. Toda pot mu je zastavila naša vrla četvorica, držeč se za roke in tvoreč pred vrata zid od živega mesa. ki bi se bil dal pre-

dreti kvečjemu z Royalovim rapirjem.
Ko se je bližala deveta jutranja ura, je bil Henri na koncu svojih moči. Kričal je; pustili so ga kričati, kolikor se mu je ljubilo. Z golimi pesmi se je vrgel na svoje očarje; dali so se tepsti, izpustili ga niso. Obljubljaj jim je kneževska bogastva — oni so si mašili ušesa. In Bouracan je potegnil bodalo, rekoč:
»Ako ze mu taste brekoforit, sagoljem fas in še zebe po verhi!«
Kralj je bil bled kakor vosek. Ni mu šlo v glavo, zakaj ne pogine od gneva. Tudi četvorica je bila bleda. Od straha? Nikakor ne. Bili so lačni. A na tleh, sredi sobe, je ležala še vedno kraljeva mošnja...
»Kako je bled!« je zdajci vzkliknil Corpodibale.
»Siromak!« je pritrtil Strapafar. »Lačen je, revež — ni čudo!«
Pomežiknil je, priklonil se kralju in ga nagovoril z ganjenim glasom:
»Tako ne morete ostati! Bog in bogme, to ni nič! Saj veste, da ni dobro biti teščemu. Treba je, da se malce pokrepčate z jedjo in pijačo. Da, da, takoj vam skočim po nekoliko prigrizka. Vraga, saj nismo Henri!«
»Dobro. Razumem. Malo sočne kračice, kaj?«
Henri je stisnil pesti.
(Dalle orih.)

Kritični dnevi.

Vsa porevolucijska doba še ni imela tako velekritičnih dni. Gospodarsko propadanje srednje Evrope je doseglo skoraj svoj višek in razmnoževanje papirnatega denarja je prešlo v milijarde, ki nevdružno proletarizirajo nove množice srednjih stanov, nekdanj najsolidnejšo socialno podlago družbe, civilizacije in kulture. Vzporedno z njimi pa se rušijo in razpadajo nekdanje etične vrednote, brez katerih je nemogoče ustvarjati materialne dobrine.

Versaillska mirovna pogodba je doživela pred nekaj dnevi zdatno remediuro v Wiesbadenu. Reparacija francoskih pokrajin se bo izvršila nekoliko drugače kakor so prvotno nameravali. Clemenceau je govoril v Versaillu, Briand pa v Wiesbadenu, a še vedno tako, da raste nemški papir in pada vrednost nemške marke. Delež tega dejstva je v izdatni meri tudi naša draginja.

Italija je zadnje dni dosegla lep diplomatski uspeh. Italijanski zunanji minister je povedal v odseku za zunanje zadeve, da so aliranci edini v albanskem vprašanju, to je, da bodo albanske zadeve rešene kakor želi Italija. Mimogrede smo pa tudi zvedeli, da je Italija likvidirala črnogorsko vprašanje z ljubeznjivo pripombo, da bo podpirala vsako resno tozadevno akcijo.

Malo antanto je v zadevi Burgenlanda italijanska diplomacija lepo postavila v kot. Avstrijci in Madžari so povabili v Benetke in Italija ima že danes v roki svojo podonavsko federacijo. Nas Jugoslovane pa še poleg tega teži pariški misterij, skrivnostna pota gospoda Pašića med Parizom in Londonom.

Nemci so zagrozili, da poda republikanska vlada ostavko, če izgubi Nemčija industrijsko ozemlje v Gornji Šleziji. Morda je to samo maneuver, grožnja, toda kaos bi bil popoln. Financijelno in diplomatično pripravljene stoje v ozadju monarhistične organizacije, ki čakajo poloma revolucionarnih sil, da pograbijo dedščino. Dunaj in Pešta sta nevarni točki.

Srednja Evropa preživlja gospodarsko in politično nevarne dneve in bojimo se, da se naši državniki te nevarnosti premalo zavedajo.

Protestna skupščina akademske omladine.

Prejeli smo in priobčujemo sledeče za enkrat brez komentarja:

Ljubljana, 15. okt. 1921.

Vsled uradne vesti, da se ne imenujejo profesorji na tehniški fakulteti kakor tudi, da se ne dovolijo za razvoj fakultete potrebni krediti, se je zbrala akademska omladina ljubljanske univerze, da protestira proti temu dejstvu in da da zaupnikom v odboru nove smernice in boju za popolno neokrnjeno univerzo.

Predsednik, tehnik Rogl je otvoril zborovanje, opozoril dijaštvo na gornje točke, ožigosal dvoiličnost ministrskih ukrepov in priporočal solidarnost.

Tajnik, tehnik Karlin, je prečital zapisnik zadnje skupščine, ki je bil soglasno sprejet. Nato je poročal o intenzivnem delovanju odbora. Ome-

nil je, da se je načelstvo SLS kot tudi NSS in JSDS izjavile za popolno, petfakultetno univerzo. Razglas poslancem in političnim listom pa sta dosedaj objavila »Slovenec«, »Jugoslavija«, »Kmetijski list« in »Naprej«.

Tehnik Marolt je govoril obširno o neimenovanju profesorjev in dokazoval, da res ni bila ukinjena tehn. kultura »de jure«, ker jo ministrski svet ukiniti ne more, pač pa »via facti«. Predlagal je končno, da se naprosi v imenu vseh z astvar zavzetih slovenskih poslancev narodni posl. Brandner, da stavi tozadevni niujni upit na ministra prosvete. Po kratki debati je bil predlog sprejet.

Jurist Žužek je stavil predlog, da dijaštvo še enkrat dokumentira svojo solidarnost v vprašanju o popolni neokrnjeni univerzi.

Filozof Rape je stavil protipredlog, da naj se izreče celokupna akademska omladina za štirifakultetno univerzo in proti teološki fakulteti. Nastala je burna, mestoma zelo ostra debata, v katero je posegel univerzitetni tajnik g. dr. Smalc, ki je kot reprezentant z zakonom ustanovljene petfakultetne univerze prepovedal, da se glasuje o tem predlogu na akademskih tleh, ki bazirajo na vseh petih fakultetah. Med velikim hruščem in ostrimi medklji je zapustil dvorano fil. Rape in okrog 20 akademikov, njegovih ožjih somišljenikov.

Jurist Žužek je ponovno stavil svoj predlog, da se celokupna akademska omladina, navzoča na tej skupščini, izjavi za popolno petfakultetno univerzo in njegov predlog je bil soglasno sprejet.

Medicinec Sporn je opozarjal k solidarnosti v tem važnem kulturnem vprašanju in predlagal, da skupščina izvoli permanenten odbor, ki bo zastopal vso akademsko omladino v vprašanju ohranitve in izpopolnitve univerze. Predlog je bil sprejet z vsemi proti nemu glasovi in takoj nato so se vršile nove volitve.

Jurist Žužek je pri eventualnostih predlagal, da napravijo vsučiliški profesorji javen diskuzijski večer o važnosti in potrebi posameznih fakultet kot tudi cele univerze, dostopen tudi širšemu občinstvu in da se naj naprosi ljubljanski občinski svet, da se toplo zavzame za ohranitev in izpopolnitev univerze SHS v Ljubljani. Tudi ta dva predloga sta bila sprejeta, nakar je predsednik zaključil zborovanje. Odbor protestne skupščine.

Izjava ljubljanske akademske napredne omladine.

Prejeli smo in priobčujemo za enkrat brez vsakega komentarja:

Z ozirom na dogodek na skupščini ljubljanske akademske omladine, ki se je vršila v soboto dne 15. oktobra t. l., izjavlja podpisano društvo javno, da je z ozirom na svoj svetovni nazor načelno proti vsaki teološki fakulteti in da zavzema isto stališče tudi jugoslovanska napredna omladina zastopana po svojih kulturno-političnih društvih:

Akad. društvo »Triglav« Zagreb.
Društvo jugosl. napr. akademikov v Mariboru;

A - B - C klub v Zagrebu;

Jugosl. akad. društvo »Jurislay Janušić« v Zagrebu;

Jugosl. akad. demokr. klub »Jugoslavija« v Zagrebu;

Akademsko udruženje studenata subotičke pravne fakultete v Subotici.

Naša izjava, podana na omenjeni skupščini, se zlorablja in potvarja; zato izjavljamo, da smo jugoslovanski napredni akademiki, ki smo zapustili dvorano, principijelno za neokrnjeno univerzo s filozofsko, juridično, medicinsko in tehniško fakulteto v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 15. okt. 1921.

Jugosl. napr. akad. društvo »Jadrans«.

Gospodarstvo.

Ing. Makso Klodič:

Se enkrat zveza Slovenije s Kvarnerom in Dalmacijo.

Članek od mene visoko čislane g. predsednika upravnega sveta dolenskih železnic Fr. Šukljeja »Klodičev kompromis« v »Slov. narodu« št. 220 in v »Slojencu« št. 230 mi silijo zopet pero v roko. Mislim, da se ne zlorablja potrpežljivost naše javnosti, ako se ji da prilagoditi, da naslovno zadevo prav temeljito prouči; ako naj izdamo stotine milijonov, je vsakomur vredno točno vedeti, za kaj. Da je pa treba graditi to novo železniško zvezo, o tem sem globoko prepričan. Mislim, da sem v svojem članku od 13. septembra razložil pomen nove železnice ne le v tehniškem, nego ravno tudi v narodno-gospodarskem oziru. Povdarjam:

Ako naj si naprimito tako ogromne stroške, morajo biti danes tembolj upravičeni po zahtevi najsplošnejšega interesa, ne pa strogo lokalnega, in naj bode kaka le krajevnim interesom služba železnica še tako rentabilna. Pod splošnim interesom razumem interes cele Slovenije, s Štajersko vred, ker ima Štajerska od Zidanega mostu naprej na Kvarner tudi bliže čez Ljubljano Vrbovsko, kakor čez Zagreb. Lokalni interes obseva pa vse kraje južno od Grosuplja, ob progah dolenskih železnic in dolh do reške proge. Razen tega imajo pri gradbi nove železnice tehtni besede tudi vojaški oziri, o čimur spregovorim pozneje. — Musilova proga Kočevje-Brod Moravice zastopa pa le strogo krajevne interese iz razloga, ker je obratno, tehniško in krajevno tako zasnovana, da ne more služiti splošnosti. Iz narodno-gospodarskega stališča se danes ne more odobravati gradbo železnice, katera bi ne bila v prid skrajno — najširši splošnosti! In gotovo je, da temu pogoju odgovarja najbolje projekt Kočevje-Severin-Vrbovsko z ogradkom Severin-Crnomelj. To ni kompromisna proga v smislu, češ, zjedimo se in središji in radi tega navadno slabši črti, ako nočemo riskirati, da sploh ničesar ne dosežemo, nego je to po mojem prepričanju sama na sebi najboljša rešitev vprašanja zveze Slovenije s Kvarnerom in Dalmacijo, ki edina odgovarja vsestranskim interesom, kakor sem to v svojem zadnjem članku dokazal. Voditi politiko absolutno krajevnega interesa, politiko domačega stolpa, to danes nikakor ni dopustno. Da so mi obči dobrobit in širši lokalni interes več nego ožji krajevni, to naj bi bila hiba projekta, ki ga za-

izključno čez Trbiž v Trst. O tem sem že lansko leto javno razpravjal.

Veseli me vsekakor, da se g. Šuklje končno vendar v toliko z menoj strinja, da smatra gradbo Musilove ali Kavčičeve proge, eno brez druge, za nepovoljno rešitev vprašanja, predlagajoč, naj se zgradi obe progi obenem. Naj mi ne zameri, ali to smatram celo za kompromisno rešitev! Tako ne bi bilo ugodno splošnim interesom, ker bi imela Slovenija sicer dober dostop v Liko, na Kvarner pa zelo slab in pomanjkljiv — in smer na Kvarner je glavna. Še manj bi bilo ustreženo lokalnim interesom, ker bi imeli kraji med Grosupljem in Brod Moravicami slabo zvezo z Liko, še slabšo pa pokrajina med Grosupljem in Ogulinom s Kvarnerom. Da bi nekateri čisto krajevni interesi trpeli, ako se uresniči projekt železnice na Vrbovsko, pride manje v poštev, ker napeljati železnico tako, da bi držala mimo vsake posamezne vasi, to, kakor znano, ni mogoče. Krajevni lokalni interesi poljske doline, Koprivnika, Starega trga in Severina pa so tudi vpoštevanja vredni. Ako imajo koji pokrajinski koti mnogo naravnih bogastev, tembolj zgradijo si potem lahko svojo lastno železnico, ki bode gotovo rentirana, ali v tem slučaju gradba take železnice ni. Sicer pa imajo tudi kraji okrog Starega trga velika prirodna bogastva, bogastva, gozdove, železno rudo, večjo vodno silo Kolpe, tudi so več obljubeni.

Ugovor naj se gradita Musilova in Kavčičeva proga skupaj, sem naravnost pričakoval. Ta predlog hočem tukaj pregledati tudi iz tega narodno-gospodarskega vidika, kako da je z njim glede gradbenih stroškov. Treba je vedno priti vsaki stvari kolikor mogoče do dna.

Musilova skupaj s Kavčičevo progo merita 90 gradbenih km, imata vzpona 25 in 12 in pol pro mille, 2 mosta čez Kulpo in okroglo 8 in pol km manjših predorov skupaj (definitivni Musilov projekt mi ni točno znan, ozirom se na prvotni projekt): proga Kočevje-Severin-Vrbovsko in Crnomelj-Severin meri 80 gradbenih km, ki ima 15 pro mille največjega vzpona, dvoje mostov čez Kolpo in okroglo 10 km večjih in manjših predorov skupaj. Gradbeni stroške Musilove in Kavčičeve proge skupaj cenim na 41 milijonov kron (leto 1913), proga na Vrbovsko pa na 39 milijonov kron. Za 1 milijon več ali manj se pri računu, ki sloni, le na podlagi izkušenj, seveda ne maram prekatati; trdim z mirno vestjo le, da proga na Vrbovsko ni dražja od obeh drugih prog skupaj.

Še nekaj besedi o vojaškem pomenu proge v Vrbovsko. Nisem strokovnjak v vojaških zadevah in razumem o njih le toliko, kolikor more razumeti predvolni rezervni poročnik in železničar, ki je imel za časa vojne obilo posla z železniško mrežo ob laški fronti in kot tak tudi dober vpogled v koncentracijo nemških vojaških sil na Slovenskem leta 1917. Vojaštvo ima neko posebno antipatijo proti strmim železniškim progam (n. pr. 25 pro mille), ker je treba vlake na takih vzponih ali deliti ali dati jim doprejo. S tem so pa zvezane zamude, nepreglednost, v času sile grozi nevarnost zmešnjav, ki zamorejo vojaško akcijo že v naprej obsojiti k neuspehu.

Slovenija je obmejna pokrajina. Komaj stopimo iz naše prestolice, smo že na meji. Zamislimo si potrebo koncentracije vojske proti zapadu. Upajmo, da počnemo operacije iz črte ob ali vsaj blizu državne meje.

Toda te tehnične podrobnosti le mimogrede in dosti o Musilovi progi. Glede Kavčičeve proge Crnomelj-Ogulin moram radi popolnosti še omeniti, da je bila projektirana v času, ko ni šlo za zvezo s Kvarnerom, ker je vladalo mnenje, da bode obveljala Wilsonova mejna črta in da bode Slovenija potemtakem imela prosti dostop na morje preko Sentpetra na Reko.

Mislim tudi, da se g. Šuklje moti, ako pravi da bodo Nemci in Čehi izvažali preko Sentpetra na Reko. Jaz sem mnenja, da pojde glavni del tega tranzita, v kolikor ga ne privežejo nase nemške luke, preko Jesenic in ako zgradijo Italijani predelno železnico,

Karel Capek;

R. U. R.

Helena: Kaj sem storila?
Nana: Bog v nebesih! Kaj je bilo to?
(Poleg se čuje moški smeh.)
Helena: Pojdi, pojdi, pusti me! Čuješ, Gospodje gredo.
Nana: Za pet ran božjih, Helena. (Odide skozi tapetna vrata.)
Helena: Kaj poreko k temu.
Domin (odpira vrata na levi): Kar naprej, dečki. Pojdite čestitat. (Vstopijo Hallemeler, Gall, Alkivist, vsi v redingotih z odklikovanjem en miniature na trakovih. Z njimi Domin.)
Hallemeler (šumno): Gospa Helena, jaz, to se pravi mi vsi —
Dr. Gall: — Vam čestitamo v imenu Rossumovih zavodov —
Hallemeler: K vašemu velikemu dnevu.
Helena (jim poda roko): Tako zelo sem vam hvaležna! Kle sta Fabry in Büsmann.
Domin: K pristanu sta šla. Helena, danes je srečen dan.
Hallemeler: Dan kot popje, dan kot praznik, dan kot lepo dekle.
Dečki, tak dan je treba zaliti.
Helena: Whisky?
Dr. Gall: Radi mene magari vitriol.
Helena: S sodo?
Hallemeler: Strela, bodimo zmerni. Brez sode.
Alkivist: Ne, hvala.
Domin: Kaj se je tu paillo?
Helena: Stari pppirj. (Odide na levo.)
Domin: Dečki, ali naj ji poveim?
Dr. Gall: Kajna. Saj je že vse končano!
Hallemeler (ohjame Galla in Dominu krog vratu): Hahahahaha.
Fantje, vesel sem. (Se vrti z njimi na okrog in prične z basom.)
Končana je! Končana je!
Dr. Gall (bariton): Končana je!
Domin: Izgubljena je!
Hallemeler: Nikoli več nas ne dobi —
Helena (s steklenico in kozarci med vratmi): Kdo vas ne dobi?
Kaj imate?
Hallemeler: Veselje imamo. Imamo vas. Imamo vse. Petsto ljudičev. Ravno deset let je, odkar ste prišla sem.
Dr. Gall: In na las, po desetih letih —

Hallemeler: — plove zopet ladja k nam! Torej — (izpije čašo).

Brrr, to je močno kot radost.
Dr. Gall: Madame, na vaše zdravje. (Pije.)
Helena: Kakaj, kakšna ladja?
Domin: Naj bo kakršna hoče, samo, da pride pravočasno. Na to ladjo, dečki! (Izprazni čašo.)
Helena (nataka): Vi ste pričakovali ladje?
Hallemeler: Haha, to si mislim, kot Robinson. (Dvigne čašo.)
Gospa Helena, naj živi, kar imate radi, gospa Helena, na vaše oči, pa basta! Ti dečko Domin, pripoveduj!
Helena (se smeje): Kaj se je zgodilo?
Domin (se vrže v postelj in prižiga cigaro): Čaka! — Sedi, Helena. (Dvigne kazalec.) Končana je.
Helena: Kaj?
Domin: Revolta.
Helena: Kakšna revolta?
Domin: Revolta Robotov. — Razumeš?
Helena: Ne razumem.
Domin: Pokažite, Alkivist. (Alkivist mu da časopis, Domin ga odpre in čita.) »V Havru se je ustanovila prva organizacija Robotov — in izdala oklic na vse Robote sveta.«
Helena: To sem brala.
Domin (vleče z užitek dim iz smodke): Torej vidiš, Helena. To pomeni revolucijo, veš. Revolucijo vseh Robotov sveta.
Hallemeler: Gromska strela, rad bi vedel —
Domin (udari po mizi): — Kdo je to skuhal. Nikomur na svetu se ni posrečilo Robotov premakniti, nikak agitator, nikak odrešenik sveta, a nenadoma — kaj takega, prosim!
Helena: Ni še nikakih poročil?
Domin: Ne. Za zdaj vemo samo to, toda to zadošča, veš. In sedaj pomisli, da ti prinese to poslednji parnik. Da s tem hipom prenehajo delovati brzjavci, da od dvajsetih ladij, ki odpujajo vsak dan, ne pristane niti ena, potem boš razumela. Ustavili smo izdelavo in gledali drug drugega ter čakali, kdaj se bo pričelo, kajne, fantje.
Dr. Gall: Inu, toplo nam je bilo od tega, gospa Helena.
Helena: Zato si mi podaril voljno ladjo?
Domin: Ah, ne, otrok. To sem naročil že, pred pol letom. Le tako, radi gotovosti. Toda pri moji duši, mislim sem, da se danes ukrcamo nanjo. Tako je že vse kazalo Helena.

Helena: A zakaj že pred pol letom?
Domin: Ah, bila so različna znamenja, veš? To nič ne pomeni. Toda ta teden je šlo za človeško civilizacijo, ali ne vem zakaj. Zdravo, fantje. Sedaj sem zopet vesel življenja.
Hallemeler: To si mislim, hudiča. Na vaš dan, gospa Helena! (Pije.)
Helena: Je že vse v redu?
Domin: Absolutno vse!
Dr. Gall: K nam plove namreč ladja. Navadna poštna ladja, natančno po voznem redu. Točno ob enajstih štrideset minut se bo usidrala.
Domin: Fantje, točnost je prekrasna stvar. Nič ne krepča duše bolj, kot točnost. Točnost pomeni red na svetu. (Dvigne čašo.) Živela točnost!
Helena: Torej je zopet — vse — v redu?
Domin: Skoraj. Mislim, da so prerezali kabel. Samo, da je vozni red zopet v veljavi.
Hallemeler: Če pa velja vozni red, veljajo človeški zakoni, veljajo zakoni božji, veljajo zakoni vsemirja, velja vse, kakor mora veljati... Vozni red je več kot evangelijski, več kot Homer, več kot vse Kant. Vozni red je najpopolnejši izraz človeškega duha. Gospa Helena, jaz si napolnim čašo.
Helena: Zakaj mi niste o vsem tem nič povedali?
Dr. Gall: Bog obvaruj! Rajši bi si odgriznil jezik.
Domin: Take stvari niso za te.
Helena: A če bi ta revolucija — segla do sem...
Domin: Bi prav tako ničesar ne izvedela.
Helena: Zakaj?
Domin: Ker bi sedli na tvoje »Ultima« in odpulili na morje. Čez mesec dni bi diktirali Robotom vse, kar bi hoteli.
Helena: Kaj, Harry?
Domin: Njih obstanek ali njih konec.
Helena (vstane): Skrivnost izdelovanja. Rokopis starega Rossuma. Ko bi tovarna en mesec počivala, bi ležali Roboti pred nami na kolenih.
Helena: Zakaj... mi niste... tega povedali.
Domin: Nismo te hoteli brez potrebe razburjati. —
Dr. Gall: Haha, gospa Helena, to je bila poslednja kanta.
Alkivist: Bledi ste, gospa Helena!
Helena: Zakaj mi niste ničesar povedali!

Branilcev položaj se znatno zboljša če ima za hrbotom približno, paralelno s fronto, dobro železnico, ki jo vojaki označujejo z imenom: *rokadna železnica*. Takšna, približno 35 km od meje oddaljena rokadna železnica pelje iz Rateč preko Jesenic, Ljubljane v Kočevje. Potem se začne zopet v Brod Moravican in bode imela svoje podaljšanje v takozvani dalmatinski progji. Omenjena rokadna železnica je iz vojaškega stališča neizmerno operativne važnosti. Po nji se bodo prevažala ojačanja iz obrambnih središč na ogozrene točke med Triglavom in morjem. Naravno je torej, da ima generalni štab glavno besedo pri odločevanju, kod naj pelje podaljšanje proge iz Kočevja.

Vojaske interese zahtevajo:
1. da ima nova proga veliko kapaciteto, ki ne sme biti pod nobenim pogojem manjša od kapacitete že obstoječe rokadne železnice. Velika kapaciteta se doseže z majhnimi vsponi in gostimi postajami. Tem zahtevam Musilova proga nikakor ne odgovarja, ker njen graditelj sam priznava, da je gorska železnica s 25 pro mille vspona, ki je za povprečno 10 pro mille večji kakor na ostalih delih rokadne proge.

2. da je zastražena in osigurana proga lahko. Tudi tej zahtevi ne odgovarja Musilova proga, ker vodi po velikih gozdovih, kjer je osiguranje silno težko in ker je njen najobčutljivejši objekt — most pri Brodu na Kulpi — oddaljen borih 35 km t. j. 1 dnevni marš od meje. Resniča na južno priprano, da je cela ostala proga iz Ljubljane vred mejl ravno tako blizu. Toda mi danes ne moremo prenesti na drugo mesto niti Ljubljane, niti ostale proge, čeprav nihče ne dvomi, da bi bilo iz vojaškega stališča boljše, če bi peljala proga Rateče, Jesenice, Ljubljana skozinskozi na levem bregu Save. Če pa zidamo novo železnico, potem jo že rajši odmaknemo malo bolj od meje.

Auersperg in drugi interesentje pa si za svoje gozdove gradijo lahko sami svojo industrijsko progo (kakor je to storil Steinbeis v Bosni) n. pr. iz Ribnice preko Rakitnice, Grčarice, Gotenice v Kočevsko reko in tudi dalje.

Ne pozabimo slednjič, da se bode v gostih šumah prej našel kak plačan rogovilež, da poskuša atentat na progo, kakor pa v Kočevsko-poljanski dolini, kjer jih imamo leno na prostem — v preglednih stelnikih — vedno pod kontrolo.

Iz tega sledi, da stoji Musilova proga tudi glede zastraženja in sigurnosti na slabih nogah. Zveza čez Mozelj, Knežjo lipo, Stari trg, Severin na Vrbovsko je že od Spodnjih Škrilj naprej vsled globoko zarezane Kolpe idealno zasigurana, a od Škrilj do Mozlja jo štiti hribovje Steinwand, Skorten, Singerbüchel, Razen tega je že v tem delu za 8 km bolj oddaljena od meje, kakor pa Musilova proga. Po gozdomnem hribovju 8 km niso malenkosti.

Bodimo popolnoma objektivni in rečimo: Ako nam sovražnik razstrelj most pri Brodu na Kulpi, potem je verjetno, da se celo Ljubljana, ki tudi ne leži za več kot 35 km od meje, Koncediram in predvidevam tudi to možnost, toda vseeno mi je proga Kočevje-Mozelj-Stari trg-Severin-Vrbovsko ljubša iz razlogov:

Ker je ta proga v najfesnejši, bistveni vezi s projektom železnice Crnomelj-Vinica-Severin-Vrbovsko, ki nam nudi bližnjo perspektivo železnice Maribor-Zidani most-Sevnica-Trebnje—Novo mesto—(oziroma Pragersko—Ormož—Rogatec—dolina Soite—Brežice—dolina Krke—Novo mesto) Crnomelj—Severin—Vrbovsko, torej drugo rokadno železnico za hrbotom naše vojske, četudi bi bila cela Gorenjska v Ljubljano vred, dalje Kočevje in Brod na Kulpi zgubljeni.

Zgodovina nas uči, da se v obmejnih krajih železnice vedno gradile iz strateških vidikov. Tudi pri nas ne bode drugače, posebno zaradi tega ne, ker se pri progji Kočevje—Mozelj—Stari trg—Severin—Vrbovsko gotovo križajo vojaški z gospodarskimi interesi. Si via pacem para bellum — tudi s pametno železniško politiko! Za vojaštvo Musilova proga nima pomena. Stratezično je Kočevje izpuščeno ali je ta proga zgrajena ali ne, in s tem stajata Ljubljana in Gorenjska v nevarnosti. V našem eminentnem vojaškem interesu je torej, da se priključimo ravno kočevska veja dolinskih železnic reški progji, in to se zgodi, kakor dokazano, najbolje po trasi Kočevje, Mozelj, Stari trg, Severin, Vrbovsko. Ako gremo pa iz Kočevja na Vrbovsko, je to izgledno, da iz Crnomlja ne krenemo v Ogulin, ampak tudi v Vrbovsko.

Ako upoštevamo to dejstvo, proizvodne in virtualne dolžine, kakor sem jih navedel v prejšnjem članku, slednjič vse drugo tam in tukaj rečeno, kje se vendar potem suhi stvarni razlogi, ki bi vobče govorili v prid Musilove ali Kavčičeve proge vsako za se ali obojih skupaj? Ne vidim jiti pri najboljši volji!

Ponavljam: V mojih dveh člankih mislim, da sem stvarno dokazal 1. da mora imeti Slovenija svoj lastni dostop k morju 2. da služi v to svrhu v prv

v. Kvarner, v drugi šele oddaljena dalmatinska obala (S. 11) 3. da odgovarja splošnim in lokalnim interesom kot dovozna železnica k morju najbolje proga čez Kočevje—Severin—Vrbovsko oziroma Crnomelj—Severin 4. da je ta projekt tudi narodno gospodarsko priporočljiv in lasti not least 5. da zagotavlja ta proga tudi najboljšo vojaško varnost naših obmejnih pokrajin.

S tem je razpravljanje o tem predmetu za me končano in upam kljub temu, da se g. Škulje strinja z menoj le deloma, da doživlja dan, ko se bodeva skupaj vozila k morju in v krasno Liko ne po Musilovi progji in ne po Kavčičevi, nego po — — — Klotič-Hrovatovi!

+ Ukinkjen promet z Reko. Ker je Itaija zopet okupirala luko Baroš, je ministrstvo za promet odredilo, da se ukine železniški promet z Reko.

+ Demonstracije brezposelnih v Londonu. Danes je priredilo tukaj 20 tisoč brezposelnih velike demonstracije, pri katerih je prišlo do spopada s policijo. Več oseb je bilo ranjenih.

+ Razdelitev poljedelskih kreditov. Tekom prihodnjih dni se bo sestal

splošni poljedelski svet, ki bo razpravljaj o razdelitvi poljedelskih kreditov. + Dobava lokomotiv iz Nemčije. Berlinski list »Westhandels« poroča, da je naš prometni minister definitivno dokončal pogajanja z nemško delegacijo glede dobave lokomotiv, vagonov in železniškega materiala, ki nam ga mora Nemčija dati na račun vojne odškodnine. Ta sporazum se bo predložil reparacijski komisiji v Parizu, ki bo določila vrednost železniškega materiala in jo odbila od nemške vojne odškodnine.

+ Višja poljedelska šola v Vršču. Vsa predela za osnovanje višje poljedelske šole v Vršču so končana. Minister za poljedelstvo bo te dni o tem predložil ministrskemu svetu predlog.

+ Organizacija poljedelske službe. Poljedelski minister je predložil ministrskemu svetu v odobrenje zakona o organizaciji poljedelskih služb na podlagi paritete za vso državo.

+ Za revizijo davka na poslovno obrt. Trgovinska zbornica v Osijeku se je obrnila na finančno ministrstvo, da bi se izpremenil davak na poslovni promet.

Dnevne vesti.

Liubljana.

— *Stoletnica deželnega muzeja.* Informacija, da potече šele 4. oktobra 1931 sto let, odkar je bil ustanovljen ljubljanski muzej, je popolnoma zgrešena. Iz aktov tujakšnje deželne arhive, ki pač ne bodo lagali, sem na drugem mestu dokazal, da je bil naš muzej ustanovljen 15. okt. 1821. Opozoril sem tudi na nekatere važne darove, ki so bili že ob zbirki muzeja izvršeni v njegove zbirke. Iz mojega spisa je dalje razvidno, da je imel naš muzej že pred 4. okt. 1831 nič manj kakor dva v kustosa: Beneditka Mansueta Fradeneka in pl. Schindelfelda. Malo čudna bi pač bila domneva, da je imel muzej kustose, ko ga še niti bilo ni! Vsakdo, ki je bil katerikoli v muzejski pisarni, je mogel že v stekleni omari predse in iz napisov posneti, da se tam hranijo med drugim tudi muzejski akti vse od leta 1822 dalje. Ali naj mar tu velja načelo: Quod est in actis non est in mundo? Centri oktober 1831 je le v toliko pomenljiv, ker je bil tega dne en del zbirke novega muzeja prvič javno odprt in dostopen vsakomur, ostale zbirke so bile za splošnost otvorene šele pozneje. Da je pa nekaj čisto drugega ustanovitev muzeja in zopet popolnoma drugo javna otvoritev njegovih zbirk, tega menda razsodnim ljudem pač ni potreba še posebej dokazovati.

— *Drustvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani* opozarja da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 19. oktobra t. l. ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta šte. 12, pritrilčno, desno.

— *Sprememba predpisov za potovanje po železnicah.* Vsi od bilih pritožb radi nepopolnosti vlakov, je izdal žel. minister sledečo odredbo: Potnik naj potuje samo tedeč v onem razredu, za katerega velja njegova karta, če lahko dobi sedež. Ako pa potnik v tem razredu ne more dobiti sedeža, lahko zahteva, da se mu dovolj potovanje v nižjem razredu, kjer je na razpologo sedež, obenem pa se mu ima vrnil razlika med vožno ceno. Lahko pa tudi potovanje opusti in zahteva, da se mu povrne cela vsota za plačano vožno karto in priljago. Do odškodnine nima pravice. Ta odredba stopi v veljavo 1. novembra t. l.

— *Prošnja.* Učiteljski zbor deske in dekliske meščanske šole v Trzinu je sklenil, da najame za nabavo in prireditve otroškega gledališkega odra v šolski telodavnici na naslov »Šolska Akademija« posojilo v znesku 20.000 kron (dvajsettisoč kron). Za posojilo jamčijo člani učiteljskega zbora po številu 10 in se vrne najkasneje v treh letih. Tem potom se obrača učiteljski zbor na javnost, zasebnike in denarne zavode, z ukladno prošnjo, da stavijo ponudbe in pogoj za posojilo. Zadeva otroških gledaliških odrov je eminentno vzgojnega pomena, zato prikaže učiteljski zbor z vse gotovostjo, da se prijatelji šole odzovejo. V ta namen se sprejemajo tudi darila in se imena darovalcev objavijo v časopisih. Ravnateljstvo.

— *Umor železnikarja na kolodvoru.* V Bjelovaru se je dogodil v terek predrzen zločin, kateremu je podlegel kot žrtev železniški uradnik Margetič. Pred prihodom vlaka je stopil k Margetiču popolnoma mirno železniški uslužbenec Albin ter mu zabodel vprito številinega občinstva v prsa dolg nož. Potegnil je nož iz rane in popolnoma mirno odkorakal. Občinstvo je bilo tako presenečeno, da je morilec mirnih korakov odšel s kolodvoru in pobegnil. Margetič je obelzal na mestu mrtev. Vzrok umora še ni dognan, gotovo pa je motiv maščevalnost.

— *Boj med kmeti, financarji in orožniki.* V Grčevjah v okolišju Novega mesta se je prepetil žalosten slučaj, ki jasno pričra koliko pouka je še treba našemu preprostem ljudstvu osobito v od mest oddaljenih krajih in kako lahko se to sticer pošteno in pridno ljudstvo zavede k nepremišljenim dejanjem. V četrtek so prišli v omenjeno vas financarji, da popišejo vinske zaloge. Kmetje so zvedeli o njihovem prihodu. Bili pa so naščuvani, da pridejo financarji vno obdačiti. Pričakali so financarje oboroženi in s raznim orožjem. Financarji so se morali kljub vsem mirnim poskusom polastitve umakniti. Drugi dan je prišel finančni oddelek v spremstvu orožništva. Kmetje so se zopet uprili in nastala je pravcata bitka. Zalozne raneleca je bila, da so obelžali trile kmetje težko, brzkotne smrtno ranjeni. Oblasti so nvedle strogo preiskavo. Predvsem bi bilo treba najti hujskače, kajti ti bi v prvi vrsti zaslužili, da se jih postavi pred orožnike, ker potem bi gotovo ne bilo prišlo do boja, zato pa zaslužijo najhušo kazno.

— *Razne nesreče.* Pri cepenju drv je odletel posestniku Matevžu Ušen v Grčevlju pri cepenju drv poleno v oko in ga težko poškodovalo. — Marijeta Klopčar, delavka v Mostah, je nesla po stopnicah škaf vode. Spodrsnilo il je in je padla. Pri padcu se je tako težko poškodovala, da se jo morali odeljati v bolnico.

— *Anketa o dragini.* V pondeljek, dne 17. t. m. ob devetih dopoldne se vrši v knjižnici pokrajinske uprave pod predsedstvom pokrajinskega namestnika g. Ivana Hriharja anketa o dragini, na katero je vabljeno večje število zastopnikov in interesov.

— *Kr. drž. trgovska akademija v Ljubljani.* Gz. slušatelji lanskega abiturijentskega tečaja, katerim je bilo dovoljeno polagati dodatne izpite naj se nemudoma zlastijo v pisarni trg. akademije, ker se izpiti vrše v terek, dne 18. t. m. Ravnateljstvo trg. akademije, Aškerčeva ulica 9/II, levo.

— *Blago v korist »Družbe sv. Cirila in Metoda«.* Domača tiskarja Fr. Kolman v Ljubljani je poslala prispevek od izkupička za družbene cilindre svetil: znesek 500 K. Pri tej priliki se spominamo onih dni, ko je bilo naše občinstvo še tako idealno, da je kupovalo in zahtevalo vsespovšno blago, ki se prodaja v korist družbe. Družba je imela takrat prav lepe dohodke od tega blaga. Sedaj pa je občinstvo dokaj popustilo na tej lepi navadi. Opozarjamo, da družbino blago še vedno eksistira, le zahtevati ga je treba.

— *Vrta meliška podružnica* je ravno kar poslala članarino in drugih dohodkov 2352 kron. Veliko podružnic se še letos ni oglašilo s prispevki. Prosimo, da to čimprej store. — C. M. družba je prejela znesek 206 kron, kateri se je nabral v veselju družbi podnarednikov l. art. področje šole v Kragujevcu o priliki razstanka radi razdelitve po polkih. Vrtemu rodoljubnemu vojaštvu iskrena hvala!

— *Državna posredovalnica za delo.* Pri vseh podružnicah Drž. posredov. za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 2. do 8. oktobra 1921 dela 208 moških in 122 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 205 moških in 100 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 302. Promet od 1. januarja do 8. oktobra 1921 izkazuje 26.557 strank in sicer 13.219 delodajalcev in 13.338 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 7909. Dela iščejo: pisarniške moči, kovinarji, rudarji, pekli, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, trgovci, sodruidniki, prodajalke, strojniki, kurjači, dninarji, dnarice, krojači, šivilje, gozdniki, čuvaji, boln. streljivo, vajenci, vaitenje itd. V delo se sprejmejo: mizarji, krojači, čevljarji, zidarji, tesarji, vinarji, kleparji, kolariji, šivilje, pisarn. moči, kuharice, služkinje, vajenci, vajenke itd.

— *Potrjena kazen.* Pred kratkem je bil obsojen pri okrajnem sodišču ljubljanskem kritik Marj Kozol, ki je znan še izza afera Kovač, zaradi vmešavanja v uradno poslovanje po § 314 z uporabo § 261 na 100 K denarne kazni. Dne 13. jul. letos je namreč nahrulil nekoga stražnika, ki je potegnil sabljo z besedami: »Saj vam ni bilo treba potegniti sablje!« M. Kozol se je proti tej razsodbi pritožil, pritožilo pa se je tudi državni pravdnik zaradi tega, ker je bil Kozol kaznovan z denarno kaznjilo in ne z zaporom. Vskleno sodišče je oba vsklica zavrnilo in potrdilo obsodbo prvega sodišča.

— *Kako je postal dečko tat.* Pred deželnim sodiščem se je vršila obravnava, kakršnih je pač na sodišču vedno dovolj, vendar pa nam je kljub temu nudila silično socialnega življenja in sicer moment, kako je postal mlad, še nezakovan in nepokvarjen dečko tat. Mladinski delavec J. O. v nekem okoliškem obratu nam pripoveduje: Sestal sem se v obratovališču z nekim tovarišem, bil je komunist N. Ta je imel vedno dosti denarja, hodil je čedno obleden in vedno je še lahko pil. Razmišljal sem večkrat, kje dobi tovarj denar. — Slučaj mi je pokazal. Prišil so nekdo neki vozniki iz Ljubljane. In ta tovarj jim je naložil nekaj na voz in zopet so šli pit. Pa se mi je to vse zdelo in tudi jaz sem začel nabirati blago. Sodnik: Krasit si začel? Ja gospod. No in nabral sem bil nekaj in nesel na prodaj. Dobil sem tudi takoj odjemalca, ki je blago rade volje prevzel in mi ga plačal. Ko sem potrošil, nabral sem zopet, osobito, ker sem vedel, da bom lahko prodal. Kupec sam mi je rekel, da naj le še prinesem, da še potrebuje. Tako je prišel ta mlad dečko pred deželno sodišče kot tat. Vsi pred priznanja in očitvaneza kosanja je bil obsojen z ozirom na obrazložene okoliščine deček samo na 6 tednov, njegov kupec pa radi nakupa ukradenih stvari z ozirom na to, da je škodo poravnal, samo na 4 tedne in v povračilo stroškov.

— *Kako se je znal okoristiti tat.* Pred Jančarjevo trgovino v Ljubljani je našla 16 letna Minka Sever, ženska ročno torbico, ki je bila videti precej polna. Komaj je dekle pobralo torbico, stopi k njej neznanec, li strga torbico z rok in jo nahrullil: Dekle, torbica se mora oddati v trgovino. Predno se je dekle zavedlo, je skočil neznanec v Jančarjevo trgovino, takoj nato pa zopet ven in je pobegnil.

— *Jahalna vežba kubanskih kakovov* je privabila tudi večerj na staro dirkališče obilno množico radovednih gledalcev. Jahali so izvajali z malo izjemo vse znane jahalne točke z izborna bravuro. Konji v koraku in trabu navidez neokretni vprežli

konji so pokazali v galopu pravo plemo in vedbo in so obujali marsikomu, ki je videl podobne bravure v resnici na bojnih poljih, različne spomine. Predzrni in dovršeno izvežbani jezdeci so želi obilo pohvale in priznanja.

Celje.

Organiste in glasbenike iz Slovenije vabi pripravilni odbor na čim večjo udeležbo na izvanrednem občnem zboru »Podpornega društva organistov v Celju«, kateri se vrši dne 25. oktobra t. l. ob pol 9. uri dopoldne, v dvorani pri »Belem volu« v Celju. Na podlagi omenjenega društva se bomo vsi organisti in glasbeniki iz cele Slovenije združili, si društvo prenovili tako, da bode odgovarjalo današnjim razmeram in našimi potrebami. — Ker bode ta izvanredni občni zbor istočasno prvo največje zborovanje organistov in glasbenikov iz Slovenije, bomo dne 25. oktobra t. l. odločili, kako in na kateri način izboljšati naše skrajno slabogmotno stanje, in kako si zagotovimo tudi mi našemu stanu primeren obitol. Da še danes moramo preživljati sebe in marsikateri svojo mnogobrojno obitelj z ravno isto številu kronic mesečne plače, katero smo zaslužili pred svetovno vojsko; da se lahko z nami pometja z vseh strani, kakor se hoče; da moramo opravljati zraven umetniškega zvanja še vsemožeče in nemožeče, kar ni primerno poklicu glasbenika, smo si največ krivi sami, ker vse to voljno trpimo, ker smo si medsebojno tuji, ker smo — neorganizirani. Skrajni čas je, da se zbudimo in popravimo, kar smo zamudili! Organisti in glasbeniki po poklicu! Pridite na to veliko zborovanje, pridite, da skupno uveljavimo naše pravice! — Pripravilni odbor.

Imenovanje. Kanclistom je imenovan pri celjskem okrajnem sodišču oficijant g. Rado Kresnik.

Zaobljuba župana občine Celje-okolica. Na okrajnem glavarstvu v Celju se je minulo soboto izvršila zaobljuba župana Celje-okolica občine Valentina Hrstnika. Nato je sledilo prevzete občine po novem obč. odboru. Zvečer je bila bakljada z železničarsko godbo po predmestnih krajih, ki pripadajo okoliški občini. Župan Hrstnik je socialni demokrat. Raz obč. hiše na Bregu so raznesli državno in rdečo zastavo.

Sej »Bratstva« se vrši danes v pondeljek ob pol 8. uri zvečer pri »Wilsonu«. Vabljeni so odborniki in članstvo.

Ljudsko vsenčilšče v Celju. Danes v pondeljek ob pol 20. uri predava ravnatelj deške meščanske šole gosp. Beno Serajnik »o vzburjanju električnih sil«. Predavanje bo zlasti zanimivo še vsled tega, ker se bode napravili različni fizikalni poskusi. Cenl. občinstvo se k predavanju vlnudno vabi.

Običajno pomanjkanje mleka se je pojavilo na celjskem trgu. Dočim je bilo istega zadnje čase v izobilju, za je sedaj zmanjkalo in ga nikdo več ne prinese. Pravijo, da je temu vzrok to, ker se je v občinskem svetu celjskem sklenilo, da se bode mleko na trgu večkrat preiskalo. Lahko, da je to vzrok, zato bi se naj v bodoče takih in enakih sklepov ne objavljalo.

Zelne glave se prodajajo na celjskem trgu večje po 15 kron, manjše od 8 kron dalje. — Jajce stane komad 5 kron. Cene pridelkom na trgu se dnevno zvišujejo.

Umrl je v Celju na Kralja Petra cestl trgovec in bivši krojaški maister Leopold Wambrechsammer v starosti 48 let.

Sokolstvo.

Vsem ljubljanskim društvom v vednost! Starešinstvo Jug. Sok. Saveza je vzelo malo dvorano v Narodnem domu v najem za zletno pisarno, ki začne posloovati s 1. novembrom t. l. Ljubljanske društva, ki prirejajo svoje zabave v Narodnem domu, opozarjamo, da mala dvorana ne bo pod nikakim pogojem na razpolago društvom za prireditve. — Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Poziv članom ljubljanskih sokolskih društev! Bratje, ki želijo sodelovati v odsekih za 1. Jugoslov. vsesokolski zlet v Ljubljani, ki se vrši v dneih od 12. do 15. avgusta 1. 1922, se naprošajo, da se javilo v pisarni Jugosl. Sok. Saveza v Narodnem domu med 3. in 6. uro popoldna. Bratje, ki imate veselje za sokolsko delo, zglaste se polnoštevčno, zakaj delo bo ogromno, čim več nas bo, tem lažje ga izvršimo. Dostojno osnovani sledeči odseki: stavbnl, finančni, zdravstveni, železniški, stanovanjski, prehranjevalni, rediteljski, sprejemni, zabavni, propagandni in tajniški. Nekateri odseki že delujejo. Zdravilo Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Vsem bratom in sestram! Slovanska Rusija preživlja strašne čase. V njej kruto gospodarita bolezen in glad, ki polagata v grob na tisoče nedolžnih žrtav. Bratstvo, ki je eden glavnih temeljev veličastne, vseobjemajoče sokolske ljuže, naravnava naše sočustvovanje z bestrim ruskim narodom in naše usmiljenje do njegove žalostne usode k dejanjem ljubezni! Ne oziramo se na nitiakršne prilike in odošaje političnega značaja, ki danes vladajo ruskemu narodu, ne presojamo in ne obsojamo v tej gigantčni borbi za življenje in proti našim ruskim bratom nikogar in ničesar — pred nami stoji le strogi ukaz sokolskega bratstva in užaljenega človečanstva: Pomagalte, bratje in sestre, da se skrha ostrina smrtno kose, da se zavstavi propast mogočnega slovanskega naroda ob trdni, neporušni veri v zopetno njegovo vstajenje k novemu, silnemu življenju! Spominjamo se, bratje in sestre, ozkih bratskih vezi, ki so naše Sokolstvo spajale s ruskim narodom v letih pred svetovno vojno, obrtnimo pogled jasnega sokolskega spoznanja v dobo, ki je blizu pred nami in si se v njej užiga mlado jutro novega sija, veličastva in mogočnosti Slovanstva — na politično na delo bratstva in človečstva, da pomagamo premostiti globeli smrti, ki jih razbenaleda sedanost koplje med pretokostjo in bodočnostjo in pomnimo da oian dne ne uživaj svobode in ujedinitja, ako bi v začetku borb za naše najvišje ideale ne stala Rusija na naši strani! Ti razlogi, ki so posnetek zgodovine in odkje naše vere v zmago pravice, vere v razman in bolet vseh naših npravnih in fidnih sil do neslutenegromostit vsega Slovanstva, nas pozivljajo, da prispevamo vsak po svojih močeh v sklad, ki je najučnej ublaženju bede in trpljenja ruskega naroda. Naj ne bo ene žive, iskrene duše v velikem našem številu, ki bi ne darovala svojega, dani še tako skromnega prispevka. Ljubezni, ki daruje, povečuje ceno daru. K temu darovanju so pozvani člani članice, naraščaj in deca. Denarne prispevke prejema podpisani Savez v Ljubljani, Narodni dom. Zbirko naj organizuje vsako sokolsko društvo zase. Zdravilo Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Prvi darovi za zletni fond 1. Jugoslov. sok. zleta. Za zletni fond Jugoslov. Sok. Saveza je darovali: nemcenovani 520 K. br. Matija Dolničar, restavrador na jučnem kolodvoru 400 K. Skupaj 920 K. Pozivljamo brate in sestre, da ob vsaki priliki zbirajo za zletni fond Jugoslov. Sok. Saveza. Stroški za zlet bodo ogromni, dolžnost vsega Sokolstva je, da sodelujejo po svojih močeh pri tem velikem delu. Narovalecm bratska hvala. Zletni Vestnik. Da bo vsak član sok. društev točno informiran o vseh pripravah za zlet, je sklenil zletni odbor izdajati »Zletni Vestnik«, ki bo izhajal po potrebi v več tisoč izvodi. Cena posamezne številke 30 para. Bratska društva pozivljamo, da javijo takol svojim županom številu naročnikov. List se bode pošiljal direktno posameznim društvom. Radi točne informacije o zletnih pripravah tu radi navodil za zlet je nujno potrebno, da se naroči na Vestnik vsak brat in sestra. Zletna pisarna. Od 1. novembra bode nameščena zletna pisarna za 1. Jugoslov. vsesokolski zlet v mali dvorani Narodnega doma.

Primorje.

Grozna nesreča. Iz Divjače poročalo: Prtečene dni se je dogodila na hribu Gabrbrk grozna nesreča. Granata nepoznanega kalibra se je razpočila ter ubila 3 pastirje. Ti so: 15 letni Anton Cerkevnik iz Gradisce, 15 letni France Perhavec iz Brezca in 14 letni Karel Likon iz Skofelj pri Divjači. Pravi vzrok strašne nesreče še ni znan. Verjetno pa je, da so dečki hoteli granato zažgati. Kakor znano, so se na hribu Gabrbk vršile topniške vaje in se je mnogo nerazstreljenih granat varilo v zemljo; nepravilna mladina jih pa izkopava in zažiga, posledica temu je pa le prerada grozna nesreča. Zato bodi nesreča v Divjači ljudem v ponovno svarilo, naj bode previdni in naj se ne dotikajo takih nevarnih predmetov. Zlasti pa naj stariši poučujejo in svarijo otroke v tem smislu.

Književnost in umetnost.

Majhna zbirka starih originalov iz klasične dobe slikarstva se je našla v Ljubljani in se nahaja v zasebni lastnini. Po mnenju priznanih strokovnjakov gre za šole starih mojstrov, kakor Rubensa, van Dicka, Mackarta itd. Ni izključeno, da je ena ali druga slika delo enega teh mojstrov samih. Slike imajo veliko vrednost in so baje na prodaj.

»Vojaški vestnik«, mesečnik, časopis za vojsko in književnost, izhaja v Kragujevcu, ima v septembrski številki sledečo vsebino: »Konjički duh« (v cir.), piše M. Stojadinović, »N. čine operacije« (v hrv.) konec, »Ratna psihologija« (v cir.) Bor. Kiš »Pov. na komandam vojnih okrag« (v hrv.), Ant. Petrinčič, »Iz oblasti artilerije« (v cir.) B. A. Jovanović in pa precej obsežen podlistek in književnost.

Poslano.*

Cenjeni gospod urednik Z ozirom na dejstvo, da je pokrajinska uprava zavrnila mojo in mojega brata narodnega poslanca Marcela Zorga pritožbo in je nam na ta način kot delavcem zaprla vsakemu drugemu državljanu odprto pot do pravice, nam ni ostalo drugega kakor, da apeliramo na javnost, da vsaj ona zve, kako lahko miselno se vrši ustava in zakon od tistih, ki bi jo morali v prvi vrsti upoštevati.

Ustava SHS se glasi:
Člen 5.

Osebná svoboda je zajamčena. Nihče ne sme biti klican na odgovor, niti biti pritvorjen, niti mu ne sme drugače nihče odvzeti svobode, razen v primerih, ki jih je določil zakon.

Nihče ne sme biti pritvorjen za kaznjivo dejanje brez pismene in z razlogi podprte odločbe pristojnega oblastva. Ta odločba se mora približiti tistemu, ki se pritrivaja, ali v trenutku pritrvarjanja ali, če to ni mogoče, najkasneje v roku 24 ur od trenutka, ko je bil pritvorjen. Zoper odločbo o pritrvarjanju je dopustna pritožba na pristojno sodišče v roku treh dni. Če v tem roku ne bi bilo pritožbe, mora preizkovalno oblastvo odločbo poslati sodišču v roku 24 ur. Sodišče mora izdati svoj odlok v roku dveh dni od dne, ko je prejelo določbo. Sodna odločba je izvršena.

Oblastveni organi, ki bi se prepregšili zoper ta določila, se kaznujejo zaradi nezakonitega odvzema svobode.
Člen 6.

Nikogar ne sme soditi nepristojno sodišče.

Člen 7.

Nihče ne sme biti obsojen, dokler ni pristojno zaslišan ali na zakonit način pozvan, da se brani. Protivno tem jasnim določbam ustave sem kaznovan od okrajnega glavarstva in od pokrajinske uprave na 14 dni zopora, ne da bi bil zaslišan na podlagi lažne ovadbe. Zakaj, sam ne vem. Moj brat, bivši narodni poslanec, je kaznovan za govor na shodu, kjer on sploh ni govoril. Vse to lahko dokazem z neštetiimi pričami. Proti tej nezaslišani, protipostavni in protizakoniti obsodbi sem se pritožil na ministrstvo s prošnjo, da se kazen razveljavi in se me zasliši.

Gospodu uredniku se zahvaljujem za priobčenje s spoštovanjem
I. Zorga, strojevođa.

* Za »Poslano« odgovarja uredništvo iz v. toliko, kolikor to določa zakon.

Drobiž.

* Lov na leva na Mont-Cenisu. Počelo se je govoriti, da se v okolici Mont-Cenisa potikajo prvi levi. Takoj se je našla in sešla družba neustrašnih lovcev, ki so obkolili hrib. Mislili so že, da bo ves trud zaman, toda nenkrat so začuli silno rjovenje in takoj nato so zapazili levino, katero so z nekoliko strelj usmrtili. V triumfu so jo odnesli v Turin in izložili na Piazza del Castello, da se meščani lahko prepričajo o smrti neprijatelja in zadobe zopet pogum za obisk Mont-Cenisa.

* Madžarska se pripravlja na vojno. Iz Dunaja poročajo: Po semkaj došlih poročilih, so Madžari že mnogo bolnišnic postavili pod vojaško oblast ter jih pripravili za ranjence. Potrjuje se tudi vest, da je na Madžarskem vpoklican pod orožje letnik 1900. Medzvezniška komisija ni proti vložila nobenega protesta, ker še obstaja madžarski vojni zakon, po katerem se rekrutiranje madžarske narodne vojske vrši potop vpoklica.

* Manevri japonske mornarice. Angleški listi prinašajo vesti o skorajšnjem manevru japonske mornarice, ki bo letos posebne važnosti. Glavne operacije bodo izvršene v Japonskem morju, ostale pa v Tihem oceanu. Poleg ostalega pomožnega brodovja, aeroplanov in podmorskih čolnov bo sodelovalo tudi okoli 40 vojnih ladij. Namen te velikopotezne akcije je, da se ugotovi, jeli japonska mornarica dovolj močna, da zaščiti obale Japonske na Tihem oceanu in da prepreči eventualno izkrcavanje neprijateljskih čet.

* Detektiv, ponarejevalec dolarjev. Budimpeštansko redarstvo je aretiralo 5 oseb, med njimi tudi detektiva Ivana Horvata - ki je prenašal klišeje, papir, barve in stroj za tiskanje dolarških bankovcev. Ako bi jim bilo delo uspelo, bi bili pri visokem kurzu dolarja zaslužili ogromne svote denarja. Neki hudomušni reporter budimpeštanskih časopisov je, začuvši to notico, vzdihnil: »Tako je vedno. Če ima človek z detektivni opraviti, pade prav gotovo v nesrečo.«

* Reklama na poštah. V Nemčiji se je razpasla navada, da so

tvrdke odtiskovale svoje začetne črke na poštne znamke. Sedaj pa je poštna uprava to reklamo zabranila z motivacijo, da se reklama lahko odtisne na dopisnici ali pisemskem omotu, nikakor pa ne na poštah znamkah.

* Življenje v Novem Yorku se kaže v telefonu. To mesto ima vsak dan telefonskih pogovorov 4.300.000. Pa ker celo mesto nikdar popolnoma ne miruje in nikdar ne spi vse prebivalstvo, telefonski zvoniki celih 24 ur na dan skoraj nepretrgoma zvonijo. Najživahnejši telefonski promet je med deseto in enajsto uro dopoldne v trgovskem mestnem delu. Na to začne živahnost pogovorov pojemati do treh popoldne, ko se telefonski zvončki zopet ožive. Ogrorna trgovska delavnost te četrti se vrši ob 6 uri. Od tu se nagne val telefonskih pogovorov v srednji del, a od 4 do 6 ure pojo telefonski zvončki po hotelih, gledališčih in elegantnih stanovanjih. Tedaj napoči doba družabnega novoyorskega mesta. Človek bi mislil, da ta del mesta s svojo visoko gospodo hodi spat skoraj s kokošmi vred, zakaj ob uri ponoči je telefon le malo še v porabi, o polnoči pa ne čuješ tujak nobenega telefonskega zvonika več. Hoteli seveda, policijske stražnice, gasilni oddelek ter bolnice ne privoščijo telefonskim zvončkom miru nikoli ne podnevi ne ponoči. Jutranje življenje novoyorskega mesta se prične v nekaterih mestnih delih že v nočnih urah; ob dveh po popolnoči se oživi šum in ropot po tržnicah in trgih narašča bolj in bolj, dokler se za belega dne ne probude milijoni Novoyorčanov in stara pesem se iznova začne.

* Zanimivo. Sarajevski listi poročajo o sledečem zanimivem slučaju, ki se je zgodil te dni. Neki gospod je kupil na trgu raco in ko jo je potem njegova kuharica zaklala, je padel iz želodca race briljant. Dotični gospod je to takoj javil policiji. Kje bi raca pozobala briljant, se ne ve. Ne ve se pa tudi, je li bila ta raca prava, ali samo — novinarska.

* Lov na transvestite. Berlinsko redarstvo se zadnje čase mnogo bori z različnimi moškimi vagabundi, ki hodijo po mestu v ženski obleki. To so takozvani transvestiti. Neki večer je redarstvo zaprlo eno najprometnejših

berlinskih ulic in podvrglo kontroli vse ženske, ki so se tisti čas nahajale na ulici. Lov je bil izvršen, kajti zasličili so 12 transvestitov. Sicer je to prazprav malenkost, ker je v Berlinu javna tajnost da se na primer v ulici »Unter den Linden« na takozvanem »Kanzlerecke« sprehaja več transvestitov nego prvih žensk.

* Češki radij v Angliji. Angleški profesor Soddy je pred kratkim kupil v Pragi dva grama radija, katera je odpeljal v London. Za ta dva grama je bila izplačilna svota 70.000 funtov.

* Obiskovanje kinematografov v Združenih državah. Iz poročila ameriške zvezne trgovske komisije je razvidno, da v Združenih državah poseča razne kinematografe dnevno 20 milijonov ljudi, kar znaša na vsotopni 4 milijone dolarjev dnevno. Iz tega sledi, da poseča približno ena petina vsega prebivalstva dnevno kino-predstave.

* Za 8000 kron prodala lastno hčerko. Slika strašne npravnostne bede se je pokazala te dni pred dunajskim najvišjim sodiščem. Pred pol leta je baje pregovorila ondodna lastnica »salona«, Karla Schönova, ženo mestnega delavca Marijo Stretovo, da bi ji za njen salon prepustila svojo petnajstletno lepo hčerko. Stretova je po kratkem premisleku pripeljala svojo hčerko k Schönovi in ta ji je odšla za njo 8000 kron. A tega ni napravila toliko iz pomanjkanja ampak samo zato, da bi ji mogla kupiti svilene nogavice, lakaste čevlječke in druge take reči, kate si je mlada deklica toliko želela. Stvar pa je prišla v javnost in Schönova je bila obsojena zaradi zapeljavanja (rufijantstva) v trimesečno težko ječo, a Stretova je bila oproščena, češ, da ni svoji hčerki prav nič prigovarjala, ko jo je peljala k Schönovi. Državni pravdnik je imel kazen za premajhno. Napravil je priziv, na kar ste bili obsojeni Schönova na 5. Stretova pa na 3 mesece težke ječe, češ, da mati, ki odda svojo hčerko v sramotno hišo samo zaradi tega, da bi jo mogla lepo, elegantno obleči, mora biti kaznovana prav tako, kakor tista, ki jo je k temu činu nagovorila.

* V zaporu radi ženskih las. Neki praški gospod, z imenom Zeipert, je imel na prodaj 9 kilogramov in 37

dkg. ženskih las, urejenih po barvi in kakovosti. Obhodil je vse lasničarje, toda las ni mogel prodati. Končno se je ponudil, da kupi lase neki brivski pomočnik, ki je lase tudi že odnesel domov. Toda čez par dni je prinesel lase Zeipertu nazaj, s pripombo, da so lasje neporabni. Zeipert je nesel lase nekemu lasničarju, ki jih je stehal in ugotovil, da primanjkuje na teži 88 dkg., kar stane 150 kron. Zeipert se je takoj vrnil h kupcu, toda ta ga je nahrlil: »Mar mislite, da je meni res kaj mari za par dkg. las? Toliko jih, pač lahko dobim od svoje žene, ki ima lase, dolge do kolen.« Nesreča pa je hotela, da je Zeipert zvedel, da je dotični pomočnik prodal nekemu lasničarju ravno 88 dkg. las. Stvar je prišla pred sodišče in človek, čigar žena ima lase do kolen, je moral odsedeti tri dni zopora radi tatvine las.

DVA KROJAŠKA POMOČNIKA sprejme takoj Janko Rozman, Zgornja Siska 24.

VEČ PRIDNIH DELAVK sprejem. One iz Ljubljane in bližnje okolice imajo prednost. Kartona na tovarna Ivan Bonač, sin, Čopova cesta 16. 2079

URADNIKA iščeta delo za popoldanske ure ali na dom. Ponudbe pod »Računar« na upravo »Jugoslavije«. 3197

KNJIGOVODJA ali spreten kontorist, samostojna moč z večletno prakso z dobrimi spričevali, zmožen ameriškega knjigovodstva in bilance ter slov.-hrvaškega in nemškega dopisovanja se sprejme proti dobri plači takoj ali pozneje. Pismene ponudbe je nasloviti: F. CUDEN, Ljubljana, Prešernova ul. 1. 2090

Razno: KROJAŠKO DELO mešano oddam na dom. Naslov v upravi.

LOKAL ob glavni cesti z električno železnico ob periferiji Ljubljane, se odda interesentu, ki bi bil pripravljen plačati najemino za več let naprej. Pismene ponudbe pod »letno 18 tisoč« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana Kongresni trg 3. 2101

AMERIKANEC bančni uradnik, govori hrvaško, išče sobo pri boljši rodbini. Plačam rad vsako ceno in ostanem stalno v Ljubljani. Ponudbe prosim na D. F. Andričevih, pri centrali Jadranske banke v Ljubljani. 2106

Zenitne ponudbe: POZOR! 29 LETNI KMEČKI FANT precej izobražen s 65 tisoč Lir. gotovine, želj znanja in svrhu ženitve s poštenim slovenskim dekletom ali mlado vdovo, katere imajo svoja posestva mlado prednost. Le resne ponudbe se prosil poslati na št. 6789 poštno ležeče Planina pri Rakeku. 2103

Novo! Novo! Helena. Povest Marije Kmetove. Cena vezani knjižici 28 K, Broširani 24 K. Naroči se:

Zvezna knjigarna Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Medić, Rakovec & Zankl prej A. Zankl sinovi.
Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjavlj: Merakl. Ljubljana. — Telefon 64.
Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbonile, steklarski in mizarški klij, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.
„MERA KL“. Lak za pode. „MERA KL“. Linoleum lak za pode. „MERA KL“. Emajlni lak. „MERA KL“. Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Raznovrstno **Böhlerovo jeklo**
na drobno in debelo 1 in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro kanalizacijo, (škotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevnikih cenah „PROMET“, tehn. ind. podjetje LJUBLJANA.
Novo za otroke! „MLADA GREDA“.
Cena 40 kron.
ZVEZNA KNJIGARNA, Ljubljana
Wolfova ulica št. 1.

Večja množina odpadkov **belega papirja** se prodaja.
Porablivo zelo za mesarje, delikatose itd.
Natančneje v upravi lista.
Prazne nove in rabljene **vreče (djakove)** v vsaki množini po najnižji ceni pri **FR. SIRC, KRANJ.**
Kupujem suhe gobe, fižol, hrnjavo olje.
Gumijevе cevi za vodo, plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kopolje za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo
„PROMET“ tehn. ind. podjetje Ljubljana.
Šolski zvezki, lastna zaloga L 1, L 2, L 3, L 4, L 5, (L 6, za cirilico) 8 listov, 100 kom. K 110.—. Nadalje od 12, 16, 20, 24, 32, 40, 60, 80, listov male in velike.
Vse šolske potrebšine.
Cigaretni papir, Olleschau, Abadié, itd. Stročnice št. 2 in 3. Svilen in krep papir. Venci in šopki za neveste. Perje za rože. Pratique Družinske in Blaznikove. Razpošilja po nizkih cenah.
Uran - Papirnica Ljubljana, Mestni trg 11.

M. Kuštrin
Tehnični, elektrotehnični in gumljevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne avtomobile tovarne Walter Martiny. — Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obročev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.
Ljubljana, Maribor, Beograd, Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihajlova tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

POZORI **BANKE, GROSISTI, TOVARNE!** NAJCENEJŠA IN NAJBOLJŠA REKLAMA JE ŽEPNI REKLAMNI **KOLEDAR** ZA LETO 1922. LIČNE ŽEPNE REKLAMNE KOLEDARJE ZA LETO 1922 V DVEH LIČNO IZDELANIH OBLIKAH 6x4 cm in 12x7 cm IZDELUJE VSAKO MNOŽINO V NAJKRAJŠEM CASU ZVEZNA TISKARNA IN KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Premog prvovrsten **Premog**
kosovec in orehovec po zelo nizki ceni, dobavljiv takoj in za stalno. Vprašanja pod „premog“ na upravo lista. Dobava samo v vagonih.

MOJI LJUBČKI živalske slike za naše malčke, na trdem kartonu. Cena 8 dinarjev. V Zvezni knjigarni Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Continental je najboljši pisalni stroj.
Največja izbira najnovjših, najtrinejših in najcenejših oblek za gospode, dame in otroke
O. BERNATOVIC Mestni trg 5-6. V zalogi tudi moški klobuki in kožuhovina.